

gunt, sic nec totum effundunt; quæ minus prætendunt in specie, quam tenent in virtute.

3. Possunt hæc ad interiores animæ genas referri, quæ in conscientie facie sunt, ubi non homo, sed Deus videt. Habet cujusque conscientia quadam propriam faciem. Ejus genæ verecundo humilitatis rubent colore, si penes se opera non jactet, non magnificet merita, non illa eximia putet, sed tam exigua pudeat. Quis enim gloriabitur castum se habere cor? (*Prov. xx, 9.*) Si accepit, quomodo gloriabitur quasi non acceperit? Et tamen ipsa quæ accepit dona, quis intelligit? Nam si delicta non intelligit, quanto minus dona? Dona desursum sunt, descendunt a Patre luminum. Quæ vero Dei sunt, nemo novit, nisi Spiritus Dei. Ideo si cui Deus per Spiritum suum revelat, non tam ipse novit, quam Spiritus Dei in illo. *Nos*, inquit Paulus, *accepimus Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis* (*1 Cor. II, 12.*) Numquid omnia? aut si omnia scire potuit, numquid omnino? Ne unum quidem, ut arbitror, ex integro: et si in flagello, non potuit intelligere donum. Utiliter ipsa sibi conscientia absconditur in parte, et ipse proficiendi amor nimis incrementa sui profectus ignorat. Denique non ipsa virtutum velut pomorum integritas, sed tantum fragmina in genis sponsæ eminere dicuntur; quia quod in genis est, in evidenti est. Et si novit quis veram in se virtutis alicujus gratiam, numquid vehementiam, numquid constantiam, numquid perseverantiam? *Non est*, inquit, *occultatum os meum a te, quod fecisti in occulto* (*Psal. cxxxviii, 15.*) Et si mihi occultum est, non tamen tibi. Spiritus enim tuis omnia scrutatur, etiam occulta mea. Utinam talia in me occulta multa habeam cognita tibi, Jesu bone, et reposita in thesauris tuis. Periculosa repositio istorum in mea scientia, ideo tuæ magis tuto illa committo. Sed non ego tam illa committo tibi, quam tu non committis mihi. Penes te adhuc tutius foves quod fecisti in occulto. Nec sponsæ perfectio tanta sinitur ipsi patere et prodire in genas.

4. *Sic*, inquit, *genæ tuæ, absque occultis tuis.* Sunt quædam occulta tempore congruo producenda in lucem, et in facie collocanda, Interim latent in semine tempore suo plenam acceptura speciem. Nunc igitur sponsa es, sed nondum apparet quid eris. Quis, putas, similis mei **S** cum apparuero? Et nunc similitudinem tenes in parte, quia ex parte cognoscis. Revelata facie jam gloriam meam specularis, sed tamen adhuc transformaris a claritate in claritatem (*II Cor. III, 18.*) Dum transformaris, nondum integre tenes. Transformari proficere est, non esse perfectum. Perfectum autem tuum nondum tui; sed jam oculi mei vident: penes me jam es qualis futura es. Jam in libro descripta es vitæ, et in manibus depinxi te. Facies tua coram me semper, coram me fulget, quæ in te nunc est obfuscata. Jam drachmam imaginis meæ in te inveni, sed adhuc quadam squalet rubigine, et occultatur species

A ejus. Jam fides tuis rubet in genis, et vitæ colorem infundit; sed adhuc fidei res est in occulto. Ideo *sicut fragmen mali punici, sic genæ, tuæ absque occultis tuis.* Grata satis fidei facies, sed de occultis tuis mihi commendabilior apparet. Patientie virtus in evidenti, et quasi in genis tuis satis jam placet; sed ego de posteriore te magis æstimo gloria. Et revera, fratres, non sunt condignæ, non dico passiones, sed et ipsa patientia hujus temporis, ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis (*Rom. VIII, 18.*) Cujus jam quædam in nobis jacta sunt semina, quæ occulta operatione se ipsa ad maturitatem perducunt, et ad perfecti fructus substantiam. Substantia hæc per quamdam seminalem gratiam nunc occultatur in nobis. *Substantia mea*, inquit, *in inferioribus terræ.* (*Psal. cxxxviii, 15.*) Vides ubi occultatam eam dicit? *in inferioribus terræ.* Feliciter cum eo quod non in infinis. Ego quædam terræ superiora accipio, quædam inferiora, quædam infima. Superiora sunt ipsa corporis humani natura: inferiora, ipsius naturæ corruptela: infima, quædam iniquitas et culpa de corruptela procedens, et ipsam magis corrumpens. Ideo non dicit substantiam suam in infimis, quod nullum habeat spiritualis gratia (quæ summa Prophetæ substantia) cum iniquitate commercium: sed, *in inferioribus terræ.* *Substantia mea*, eo quod medicinaliter gratia Spiritus in infirmitate carnis sit occultata, et quasi fermentum abscondita sanans et operans, donec absorbeatur mortalitas a vita. Nam non debet massa fermentum corrumpere, sed magis a fermento in similem converti saporem.

C 5. Sed et alibi idem dicit: *Substantia mea apud te est* (*Psal. xxxviii, 8.*) Ergo et in inferioribus terræ ejus substantia est, et apud Dominum. Distantibus est in locis abscondita, in superioribus cœli, et in inferioribus terræ; in æternitate, et in infirmitate: ibi per providentiam, hic per inoperantem gratiam. Et bona gratia, quæ sic virtutum profectus operatur, ut quemdam perfectionis saporem nobis vicissim aspiret, et eructet abscondita ab origine mundi, abscondita mundo, et abscondita in Deo, ubi vita nostra abscondita est cum Christo. Et vere magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti, sed timentibus te, non amantibus. Ideo nec sponsæ forte hæc furtiva dulcedo. Illa ipsa occulta sunt sponsæ, de quibus dicit: *Ita genæ tuæ, absque occultis tuis.* Ideo non propter illam tantum hæc vox facta est, sed propter circumstantes, magis vero, propter longe stantes et propter resistentes: propter illos qui se timide retrahunt a sancta conversatione, et propter illos qui invidie detrahunt. Quorum alii vitam secretam, vitam sanctorum, vacuum putant et sine honore. Alii quidem et si non vacuum, tamen totum ejus excursum cum summo horrore; nam exitum sine honore suspicari non audent. Alii vanam, alii amaram religionem putant. Illi non venerantur, et isti verentur accedere. Ideo de occultis sponsæ cu-

ravit tenuiter innuere, quasi ex obliquo illos tangens, et istos trahens, dum sic latenter de intimis ejus admonuit deliciis: *Sic*, inquit, *genæ tuæ, absque occultis tuis.* Ac si dicat: Si cognovissent et alii quibus absconditis adimpletus est venter tuus, o sponsa, quam facile omnia detrimentum facerent ut illa lucrarentur! quam libenter et bona perderent et mala perferrent ut absconditæ dulcedinis participes efficerentur! Nunc autem abscondita est ab oculis eorum, quæ sanctis animabus in occulto, per vices aludit. Grata tamen vicissitudo, quæ multorum molestias mitigat temporum: nec exiles deliciae, quæ in futura tempora abundant. Quid egestatem in illa veremini? Deliciae in occultis ejus, et abundantes deliciae. Abundantia enim in turribus tuis, o sponsa. Denique *sicut turris David collum tuum*: et silatent deliciae, sed virtus eminent. Quomodo **S** non emittens, turri collata? Sed differamus hunc in crastinum sermonem, dicturi de hac turre quod ipse David dederit auctor ejus et tutor Jesus Christus, qui vivit et regnat per omnia sæculorum. Amen.

SERMO XXVI.

Sicut turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex ea, etc. (*Cant. IV, 4.*)

1. Jam fortia ad sponsam et de sponsa loquitur; nam delicata in superioribus, ubi sic ait: *Collum tuum sicut monilia* (*Cant. I, 9.*) Et simile quid habes in Psalmo: *Dominus decorem induit, induit fortitudinem* (*Psal. xcii, 1.*) Bona hæc indumenta, quorum unum ornat, alterum armat. Primum illud posuit quod magis proprium sponsæ videtur. Nunc se ad ejus quamdam fortitudinem convertit. Virtus fortitudinis tanto in sponsa pretiosior quanto rarior. Rara plane: mulierem enim fortem quis inveniet? (*Prov. xxxi, 10.*) Et si potest, tu tamen, Jesu bone, non tam invenis quæ talis sit, quam prævenis ut sit. Non se ipsa hæc turris ædificat, sed ipse sine quo in vanum laborant ædificantes. Et vide quam fortem velit intelligi, quam turri David assimilat. *Sicut turris*, inquit, *David collum tuum.* Noli in hoc collo inflexibilitatem et duritiam accipere. Hæc enim non possunt ad laudem deflecti, sed maledictionis sententiam provocant. *Maledictus*, inquit, *furor eorum, aquia pertinax: et obstinatio, qui dura* (*Gen. xlix 7.*) *Nervus*, inquit, *ferreus cervix tua* (*Isai XLVIII, 4.*) Ad condemnationem intorta sunt ista, non ad commendationem prolata. Rigida pervicacitas solet libertatem mentiri, quam in his verbis accipio: *Sicut turris David collum tuum.* Libera plane cervix, et servillis conditionis ignara, tam erecta, tam munita ut turris David. Non puto quod aliquo abjectæ servitutis jugo collum istud atteratur. Grave jugum super filios Adam a die nativitatis eorum (*Eccli. xl, 1.*) sed hæc jam non videtur de filiabus Adam. Jam veterem nativitatem regenerationis novitate mutavit, carnalem nesciens Adam, ex quo transivit ad Christum; ex quo secundo adhæsit, unus spiritus effecta cum illo. Ideo libera, quoniam ubi spiri-

A tus Domini, ibi libertas; libertas qua nos Christus liberavit: libertas data, non innata. Nam a nativitate eorum grave jugum super filios Adam. Vere grave, quod mulierem illam evangelicam annis decem et octo incurvaverat, ne sineret sursum respicere (*Luc. xiii, 11*): multum dissimilem ab ista, quæ cervicem in turris modum sustulit in cœlum.

2. Grave plane jugum, quod totum humanum genus in hac inclinata muliere excutere non poterat. Non poterat deponere et non desinebat apponere et iniquitatem super iniquitatem, et infirmitatem super infirmitatem, et utramque super alteram: fecunda satis, sed infelici nimis fructificatione. Vis audire apponentem jugum super jugum? Audi quali se excusatione unus de invitatis ab evangelica subdlexerat cœna: *Juga boum emi quinque* (*ibid. xiv, 14.*) O stolidi anima, tam invalida cervice, et attrito collo! unum illud portas, quod tibi corrupta imposuit nativitas, et plura comparas? Non indiges emere quod gratis innascitur. Alia adjicis emere, et ab hoc quo premeris, collum eximere non potes. *Juga*, inquit, *boum emi quinque*: et unum hoc tam grave, tam generale gratis excutere non potes. Nec tibi tamen pretium suppetit unde te redimas. Nescis quam gravi jugo teneris? nisi sanguine Christi auferri non valet. Abundas ut plura emas; non abundas ut ab isto te redimas. O miseræ divitiæ tuæ! satis es locuples non ut mitiges, sed ut multiplices vincula colli tui, et compedes aggraves. Sufficiat tibi illud jugum grave quo premeris. Jugum hoc, si nescis, quædam est delinquendi necessitas, et impossibilitas resurgendi. Jugum hoc difficultas est ad bonum et aviditas ad malum. Jugum hoc et iniquitas est qua reus teneris ad supplicium, et infirmitas qua pronus in vitium traheris. Originalia tibi sunt ista, et de propaginis vitio: et tu adhuc voluntaria accumulas onera! Curiositate quinque sensuum dum exteriores intendis in species, interiorum concupiscentiæ flammam provocas, quæ nisi sanguine Christi exstingui non potest. Concupiscentia cum sola est, satis inardescit: exterior vero materia si accedit, insanit. Germinum incommodum, naturæ corruptio, et curiositas quædam exterius ejus irritamenta explorans. Duplicatum incommodum, **S** proprius impetus, et hostilis impulsus. Duplicatum incommodum, flamma concupiscentiæ, et flatus incentoris.

D 3. *Juga boum*, inquit, *emi quinque.* Bene utique, *boum*, quod brutas mentes curiositatis atterat labor. Jugum si optas, non habes necesse comparare. Tolle super te jugum Christi, jugum gratuitum, jugum gratum, non grave. *Jugum enim*, inquit, *meum suave est, et onus meum leve* (*Matth. xi, 30.*) Jugum hoc non est jugum boum, quia jugum rationale est; jugum non quod laborem infligat, sed requiem comparet. Et vide quomodo jugum hoc leve dicat. Nam illud superius grave, quod est super filios Adam a die nativitatis usque ad diem mortis eorum. Cujus putas mortis? utique ejus de qua habes: *Mortui*

estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo (Coloss. III, 3). Bona hæc mors, quæ veterem sepelit nativitatē, novam inducit. Mors bona, quæ servitutem absorbet, generat libertatem. Nam hujus nativitatē liberi sunt filii. Bonus hic exitus, ut veterem exuentes Adam, simul grave jugum abjiciamus. Hic vitæ carnalis exitus captivitatis nostræ jugum dirumpit: ultra gravare non potest, sed computrescit a facie olei, ex quo cœpimus nomine alio vocari, et invocatum est super nos nomen secundi Adam, cujus ut oleum effusum nomen ejus (Cantic. I, 2). Vis audire utrumque jugum hoc grave et dirumpi, et putrescere? *Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas* (Psal. CII, 3). Iniquitas tota et semel dimittitur; diruptum est jugum: infirmitas adhuc sanatur; jugum computrescit. Denique quod computrescit, lente deficit, non desinit semel. Propositum voluntatis præcidi quidem potest, et quasi dirumpi; sed inveterata passio non tam deciditur quam dediscitur. Et quando operandæ salutis impossibilitas aufertur per gratiam, tunc quasi dirumpitur captivitatis jugum. Sed quæ residet adhuc boni difficultas, dum paulatim sanatur, ejus videtur jugum computrescere. *Computrescet*, inquit (Isai. X, 27), ut quamvis non semel totum, tamen quandoque putredine conficiendum donet intelligi. Quod computrescit, utique corrumpitur? Quomodo non liber, cujus jugum vel semel dirumpitur, vel sensim corrumpitur? Et jugum, et vinculum corruptum, utrumque usu suo privatum videtur. Eam nec graviter premit, nec tenaciter stringit. Felix plane, cujus computruerunt vincula, ut nulli sint usui; cujus computruerunt et corruptæ sunt catenæ a facie olei.

4. Sed dices: De collo sponsæ sermonem institueras; quid nunc circa jugum immoraris? Quid de jugo ad collum? Utinam nihil. Nunc autem contritio magna. Jugum enim ad quid, nisi ad collum? Sed non ad collum sponsæ, quia jam soluta vincula colli ejus, jam nescit servitutis jugo contineri. *Sicut turris*, inquit, *David, sic collum tuum*. Exuberantissima per hoc monstratur libertas, et depressione ab omni libera, non tamen nuda, sed quæ habeat aliquid fortitudinis admistum. In turre non sola erectio, sed munimenti fortitudo attenditur a facie inimici. Restituta est quidem libertas, sed securitas tibi nondum permittitur. Captivitatis contritus est laqueus. Hostis aliunde quærit innectere: jus perdidit, non deposuit recuperandi spem, non pervicaciam infestandi. Liber effectus es, libertatis tuendæ de cætero tibi incumbit negotium. Collum amplexibus sponsi deditum noli ne in modico quidem degeneri exponere jugo. Denique revertenti filio pater obvius procidit super collum ejus. Pia sarcina, et jugum dulce: quod tamen sustinere nec sentire meruit, donec primo in se reversus servilem conditionem dirupit, sic regressus ad patrem (Luc. XV, 20). Erecta est cervix tua: esto fortis sicut tur-

ris David, ut dicere possis: *Fortitudinem meam ad te custodiam* (Psal. LVIII, 10). Ipse enim David, ipse Salomon, Christus scilicet Dei virtus et Dei sapientia. Ejus turris es, si non infime, non infirme sentias circa ipsum: sed si sublimitas virtutis Dei, non ex te ipso. Quasi turris est, non turris David, sed magis adversus David, qui inflatus sensu carnis suæ extollit se adversus scientiam Dei. Sublime hoc collum: sed superborum et sublimium colla sapientia calcatur, humilium exaltatur. Humilitas ipsa sumptus necessarios subministrat ad ædificationem evangelicæ turris. Nec verendum est ne sponsæ sumptus desint, quos abundanter de sponsi potest arca mutuari. **5** *Discite*, inquit, *a me, quia mitis sum et humilis corde* (Matth. XI, 29). Nondum intelligis qua ratione sumptus humilitatis præstet in ædificationem turris? *Qui se*, inquit, *humiliat, exaltabitur* (Luc. XIV, 11). Et bene de humilitate in præcedenti latenter est suggestum capitulo, ubi sponsæ occulta commemorat, eo quod humilitatis pulchra sit species, meritorum laudes occultare. Si ibi de humilitate, consequenter de sublimitate istic annectit. Non potest abscondi diu turris in humilitate fundata.

5. *Sicut turris David collum tuum*. Vide privilegium sponsæ. Apostolus Petrus hortatur nos cœdificari in domos spirituales (I Petr. II, 5): hæc vero non tantum in domum, sed etiam in turrim ædificatur. Paulus in *habitaculum Dei* cœdificari nos optat (Ephes. II, 22): sed sponsa hoc non contenta, etiam propugnacula adjungit, ut sublimis et securior sit habitatio. Forte et hæc una de illis turribus est, de quibus dicitur: *Fiat pax in virtute tua, et abundantia in turribus tuis*. Omnino convenit, ut in turre non desit ubertas. Dura quia duplicata necessitas, ubi foris obsidio, fames intrinsecus. Quid proficit clausos et munitos esse aditus omnes, si intus sævus hostis fames cuncta contristat? Mala fames, fastidium. Clausæ sunt januæ et exteriores muniti aditus, si per sensuum tuorum fenestras mors non ingreditur, nec experientia indisciplinatorum sensuum de exteriori materia mali incentiva admittit. Si projicis avaritiam ex calumnia, si obturas aurem ne audias sanguinem, si claudis oculos ne videas malum, jam clausus es, jam habitas in excelsis, et munimenta saxorum sublimitas tua. Numquid satis est? Quid prodest tam munita sublimitas, si quæ intus sunt, fames et fastidii vastat crudelis egestas? quid prodest dura saxorum et inaccessa sublimitas, si non ibi panis est, si non aquæ fideles sunt? Bona quidem protectio, si tamen non desit refectio. Bona sunt munimenta saxorum, si tamen talia sint de quorum possit duritia et mel et oleum elici. Et quidem ipsa observantiarum duritia, et petra disciplinæ, frequenter largos effundit rivos olei, et mentis faucibus dulcedinem devotionis ministrat Ordinis quidam lapideus rigor. Denique sic habes: *Fiat pax in virtute tua, et abundantia in turribus tuis*, o Jerusalem, sed *abundantia diligentibus*

te (Psal. CXXI, 7, 6). Alioquin, qui non amat, etsi intus sit, esurit tamen. Quomodo autem egestas erit in hac spiritali turre, in turre David, in collo sponsæ, in quo jugi commercio spiritus vitalis trahitur et refunditur; in quo verbi sacri commeatu assiduus est, et vocalis spiritus discurrit? quomodo fames in collo, per quod abundantia suavitatis eructatur, et verbum bonum de cordis libertate? Collum quoddam videtur commercium, et quoddam glutinum, et cordis cum ore, et corporis cum capite, utriusque ad alterum. In collo vinculum est et via. Quod aliud erit vinculum nisi charitas, per quam capiti corpus cohaeret, Christo Ecclesia? Quæ alia via spiritus nisi charitas? Hæc enim excellentior via, imo hæc est spiritus vadens et rediens, et ad suam recurrens originem; unde nascitur, illo reverens. Ab hac lex pendet et prophetæ.

6. Ideo mille clypei pendent ex ea. Omnis enim sermo Domini ignitus clypeus est, et propugnacula ipsa ad sermonem referuntur. In sequentibus dicit: *Si murus est, ædificemus super eum propugnacula argentea* (Cantic. VIII, 9). Propugnacula de ipsa solent esse turris materia, et quasi de eodem cum ipsa corpore. Et vide quomodo charitas consubstantialia et sibi concorporalia propugnacula gestat. Vide quomodo innata sit charitati sollicitudo quædam, prudentia quædam, et pervigil cautio ad declinandas vel depellendas infestationes et machinas hostiles. Habent propugnacula aliquid clausum, habent et apertum aliquid. Per istud insidias explorat; per illud assultus declinat: illic providens; istic se protegens. Talibus est charitas cum propugnaculis ædificata quia talis est ei tam fortis, tam prudens sollicitudo innata. Ipsa magnum est sibi firmamentum quoddam. Denique fortis est ut turris dilectio. Ipsa novit tentamenti occasiones et cum opus est fugere, et ubi fugiendi non subest copia, fortiter ferre: et cum ipsa tantum firmamenti habere videatur, aliena tamen adjumenta non refugit. Propugnaculis munita assumit et clypeos. Bonus clypeus conversationis ordo, et lex ab hominibus tradita. Hæc etsi non est **86** charitati necessaria, non tamen reputatur supervacua, nec onerosa quidem. Spiritualis est charitas: nec indiget lege, nec tamen legem dedignatur, sed legitime utitur, ea protecta, non oppressa. Bonus etiam clypeus sacri meditationis verbi. Omnis enim sermo Domini ignitus clypeus est (II Prov. XXX, 5).

7. Non est contenta charitas spiritalibus, quas ipsa gignit, meditationibus: et cum ipsa Domini lex sit, in ipsis tamen legis sermonibus mediatur; inde sibi testimonia assumit, inde se [al. sensa] tuetur, et multiplici protegit clypeo. Et cum magnum habeat intus testimonium Spiritus, ab ipsis tamen litteris sacris patrocinia sibi decerpit. Et bona protectio, quam vel charitatis experientia suggerit, vel sermonis sacri peritia tradit. Paulus in Epistola sua quædam charitatis tibi propugnacula depingit. *Charitas*, inquit, *patientis est, benigna est*. Percurre

totum illum de charitate locum; nonne tibi tot propugnacula videntur exurgere, quot gratias distinctas enumerat? *Non æmularis, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati, etc.*, usque *non excidit* (I Cor. XIII, 4-8). Vides quot propugnaculis turrita consistat? numquid non ista concorporalia charitati videntur, et velut de fundamento ejus exurgere? Et tamen istos affectus, quos charitas quasi naturaliter gignit, doctrina dirigit, disciplina regit, erigit exercitatio; et bonum originale, quantum ad charitatem, ordo hic ab expertis præscriptus, vel fovet, ne deficiat; vel promovet, ut crescat: ideo charitas interna inspiratione non contenta, sermonis sacri undique sibi, velut clypeos, institutiones memoriter appendit. Ipsum inspice Sponsum, qui mediator et sequester quidam est inter homines et Deum, quasi collum medium inter corpus et caput, turris fortitudinis a facie inimici: ipsum, inquam, inspice, qui propriis abundabat, quomodo assumpsit Scripturæ clypeos, et velut ad auctoritatem se contulit, scuto veritatis fraudulentas interpretis maligni propulsans insidias.

8. Tu quoque si fueris mediator quidam et sequester inter homines et Deum, et velut collum corpus et caput conjungens; mille clypei in te pendeant, omnimodi clypei divini sermonis. Sacra tibi præsto sit auctoritas, et ad omne patrocinetur negotium, non tantum ut tibi sufficiat, sed ut reliquis abundet. Esto paratus ad reddendam rationem omniposcenti de ea, quæ in te est, fide et spe (I Petr. III, 15). Quasi poscere videtur fidei tuæ rationem, qui fidei contraria persuadere conatur, et ipsam infringere. Bonum ergo a collo tuo scutum pendet, si fueris scuto fidei munitus, scuto veritatis, scuto bonæ voluntatis, sacri scuto sermonis. Omnes hos in scripturis clypeos legis. Sed et si fueris in sublime per charitatem erectus velut turris; si per contemplationis gratiam, quasi collum, reliquum corpus excedens, accedas ad caput Domini, et abscondaris in abscondito faciei Domini, in secretario sponsi, in thalamo veritatis: nonne tibi videris delicato protectus clypeo? Et nescio si quod scutum ad protegendum efficacius sit, quam talis amplexus dilecti. Igneus est, et ideo omnia tela nequissimi ignea exstinguit, et ignis ignem consumit. Si fidei scutum illa exstinguit, quomodo non magis veritatis bono protegatur clypeo, qui absconditur in calore ejus? Est enim veritatis fervida meditatio, suggestiones inimici male ignitas ante exstinguit, quam ad mentem pertingant. Inter sponsi amplexus et charitatis negotia, non vacat sponsæ peregrina tela suscipere. Bene talis clypeus a collo sponsæ dependet, eo quod tam succensu amplexus gratiam experitur sola dilectio, sola tales novit excessus: et mentem faciens adhærere Deo unum ad horam eum illo spiritum efficit. Beatum plane collum, in quo sermo Domini igneus moratur: a quo

velut scutum gratis dependet amplexibus Patris Verbum, veritas, et virtus. An non tibi delicate protectus videtur, qui talibus coronatur et circumdatur undique scutis ante et retro? Fidelibus paxillus, in quo tot diversa vasorum genera pendent. Bene hæc a collo charitatis pendent, quod ipsa sit unctio quæ nos docet de omnibus, et omnia suggerit: quod in ipsa omnes gratiæ conferuntur, et referuntur ad ipsam, et ex ipsius pensantur et penduntur mensura. *Mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Armaturâ plane, quam Paulus ad Ephesios numerat (*Ephes. vi, 13-18*). *Omnis armatura fortium, id est amantium. Fortis est enim ut mors* **§ 7** *dilectio (Cant. viii, 6).* Quid ergo? tantum ibi sunt arma fortium, non infantium ubera? si excedit quasi turris quædam, charitas non condescendit? *Sive mente excedimus, Deo; sive sobrii sumus, vobis. Charitas Christi urget nos (II Cor. v, 13-14).*

9. Audistis excedentem: vultis sobriam et condescendentem accipere sponsam? *Ubera, inquit, tua sicut duo hinnuli capræ gemelli.* Bona turris sponsa, quæ se per conversationis disciplinam undique claudit, et per Scripturarum doctrinam sibi clypeos copiose appendit, et per contemplationis excessum in sublime assurgit. Ipsius etiam continentia fortis, et doctrina fidelis, et excessus celestis: tamen et ejus sublimitas condescendere didicit, et doctrinæ copia ad sobrietatem deduci, et rigor liquescere in quamdam rationabilis lactis dulcedinem, et arma fortium in infirmorum ubera converti. Ubique illam urget charitas Christi, sursum ad illum rapiens, deorsum propter illum trahens, sed non tenens diutius, dum ad suas subinde delicias in excessum recurrit. Ideo dicit, *Ubera tua sicut hinnuli capræ gemelli*; quod semper circumspicit montes pascuæ suæ, quod ad pascuæ locum illam convertat et rapiat nota refectio, quod ad sponsi lilia levi saltu subito relabatur, unde delicate refecta coelestium succis herbarum, distenta ubera ad parvulos iterato reportet. Sed quæ de uberibus istis dicenda sunt, non possunt aures fatigatæ forsitan et hora fugiens portare modo, et potum lactis ab uberibus istis exprimere. Uberius otium et horam liberiores orantibus vobis, cum Dominus dederit, oris nostri officium non denegabo, ipso, in ejus præconia, præstante copiam, qui præstat affectum, Christo Jesu, qui cum Deo Patre et Spiritu sancto vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XXVII.

Duo ubera tua sicut duo hinnuli capræ gemelli, qui pascuntur in liliis, donec aspiret dies, etc. (Cant. iv, 5-6).

1. Videtis, fratres, quomodo nec ubera sponsæ laude privantur. Et quidem uberum usurpatio frequens tum in aliis locis, tum in istis præcipue Canticis. Vino ubera præfert (*Cant. i, 1*), botro confert (*Cant. vii, 7*), assimilat turri (*Cant. viii, 10*): et quod nunc in præsentia est, *Duo, inquit, ubera tua sicut*

duo hinnuli capræ gemelli, qui pascuntur in liliis. Videtis quam multiplex uberum commendatio. Si mater est, maternum pectus uberibus carere non decet. Ubera noverat Paulus habere cum diceret: *Facti sumus parvuli in medio vestrum, quomodo si nutrix foveat filios suos (I Thes. ii, 7).* An non tibi videtur factus quasi hinnulus, qui factus est quasi parvulus? Unde fovebat filios quasi nutrix, si non habebat ubera? Quasi duo hinnuli capræ duo filii Ecclesiæ: alter de Circumcisione, alter de Gentibus. Vide quomodo Paulus utrisque ubera coaptat. *Factus sum, inquit, Judæis quasi Judæus: his autem qui sine lege erant, quasi sine lege essem. Omnibus omnia factus sum, ut omnes lucrifaciam (I Cor. ix, 20-22).* An non ubera hinnulis istis coaptaverat, omnia factus omnibus? Omnibus omnia factus est non simulantis astu, sed compatientis affectu et habitu coaptantis. Denique utrisque se conformabat, nunc se cum illis a licitis cohibens, nunc ad licita condescendens; utrorumque ubique declinans scandalum, ubi fidei non obsistebat injuria. Omnibus omnia factus est, nec Judæis ritum in initiis licitum tollens, nec ad eorum irritationem Gentiles compellens. Omnibus omnia factus est, pro audientium capacitate et præcipiens moralia, et disserens mystica. In hac duplici materia velut duo ubera porrigit doctrinæ planioris lactea ubera parvulis temperans. Interna compassio ubera quidem habet, sed coaptatio foris ubera exhibet. Illa miseretur, sed ista medetur. Quid enim mihi prodest si tantum compateris, et infirmitati et quasi infantia meæ contemperare te commode nescis? quid mihi prodest si compatientis affectu causam in te meam transfers, si curam quam debes non affers? Utraque necessaria est, et compassio, et quædam disciplina et doctrinæ compositio. Compassio affectum conformat, compositio te ad lactandum parvulos utiliter incurvat. Neutro in genere sancti doctores auditoribus desunt, facti sicut illi, et pietatis affectu, et conformationis usu.

2. Utinam istud attendant qui facturi sunt in conventu fratrum sermonem. Student magis alta quam apta dicere, **§§** facientes apud infirmas intelligentias miraculum sui, non ipsorum salutem operantes. Erubescunt humilia et plana docere, ne sola hæc scisse videantur. Erubescunt ubera habere, nudare mammam, lactare parvulos. Quid istud est? Ideone consedisti in medio cathedram tenens, ut scientiam jactes, an ut teneram subditorum lactes infantiam? Subtilia tæxis: artem qui audiunt mirantur; eloquentiam laudant. Bene quidem, tamen si gratiam sentiunt, si te disputante audientium moveatur affectus, intellectus instruat. Alioquin quid ad præsens negotium peregrina quædam adducere, quæ auscultantes non capiant? Magna eloquentiæ laus est, causam quam susceperis apte exsequi, ad ejus commodum cuncta referre, suscepto inservire negotio. Nusquam evidentius eloquentiæ tuæ signum dabis, quam si humilem materiam exsequaris

ornate; et sermonis temperamento attollas, quæ per se jacere videbantur, et velut contemptibiles sententias commendabiliores efficias. Nec tam debes attendere quæ te dicere deceat hominem litteratum, quam quæ debeant audire quos instruis. Quid enim inde consequuntur, si ambulas in magnis et in mirabilibus, non dico super te, sed super eos qui assident? Noli altum alte sapere, sed condescende humilibus. Sublimia loquens, sed non in tempore, quid aliud affectare videris, nisi ut tibi soli taceant homines, et dicatur de te quod dictum est de Salvatore, quia *nunquam sic locutus est homo? (Joan. vii, 46).* Ascendisti cathedram, ut alios ædifices, non ut te ipsum infles: ut impleas, non exinianas te ipsum, nisi forte eo modo quo se Salvator exinanivit, formam servi accipiens (*Philipp. ii, 7*), ut nos carnis suæ lacte nutriret in salutem. Bonus imitator Magistri Paulus ubera non occultat, sed habere se jactat. *Tanquam parvulus, inquit, in Christo lac vobis potum dedi, non escam (I Cor. iii, 1, 2);* et item, *Nihil me arbitror scire inter vos, nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum (I Cor. ii, 2).* Ipse novit cui mensam parat, et quibus ubera porrigat. Ideo ubera ejus sicut hinnuli, quia doctrinæ suæ verba [al. ubera] emollita sunt, qualia parvuli in Christo capere possunt.

3. Audisti jam qui sunt isti hinnuli, et duare duo. Vis nosse quare gemelli? Quia in fide non est distinctio Judæi et Græci (*Rom. x, 12*). Vacant tibi privilegia meritorum, et regeneratio nullos distinguit, quæ cunctos æqualiter absolvit. Omnes enim egent gloria Dei, justificati gratis per gratiam ipsius (*Rom. iii, 23-24*). Fides utroque populos æque nobilitat; sed Judæus aliter reputat: in communi clementia jura sibi privata deposcit. Quid mirum si vult esse primus, quando voluit esse solus? Unigenitus esse non potest, affectat vel primogenitus. Vide quanta objecta sint Petro in Actibus Apostolorum, quod ad homines præputium habentes introisset, quod illos suscepisset ad fidei mysteria (*Act. xi*). Vide quantum in Epistola ad Romanos Paulus desudet adversum Judæos, quod in gratia sibi fidei privilegia vindicarent quædam, et quos una fides conjunxit, distinguere gradibus. Ibi affectabant esse in gratia soli hic summi, nolentes habere compares, quos non poterant non habere participes. Gentes autem fecit Deus cum Israel concorporales et participes testamentorum, et in nullo discevit, fide mundans corda earum. Ideo dicuntur gemelli, quia fides nullis gradibus separat, quos æque regenerat. Alioquin qui nesciunt esse gemelli, effecti sunt nulli: et in convivio locum occupantes primum, jam nec habent novissimum. Quæ ratio non inter illos tantum vertitur, sed se dilatat ad omnes, ut nemo alii in gratia, quocumque in gradu fuerit, aut participium, aut parilitatem invidet. Quis enim merita prætendat, ubi in munere sola est gratia? Non debent vetera præjudicare, ubi nova facta sunt omnia. Et in hinnulis regenerationis no-

vitæ intimatur, sicut in gemellis, in regeneratione parilitas. Qui bene capræ dicuntur, id est Ecclesiæ filii, propterea quod sicut capræ acute cernant, Acuta sunt enim Ecclesiæ lumina, contemplantis non quæ videntur, sed quæ non videntur.

4. *Ubera tua sicut duo hinnuli capræ gemelli, qui pascuntur in liliis*: si tamen liliorum sentiant gratiam; si ipsis lilia redolect ut lilia, et non insuavem odorem refundant. Bonus et gratus est odor lili: sed tamen ipsum liliam aliis redolect liliam, aliis absinthium. Liliam convallium, liliam singulare Christus: lilia erant ipsi imitatores ejus. Audi quid liliorum unum loquitur: *Christi bonus odor sumus: aliis odor mortis* **§§** *in mortem; aliis, vitæ ad vitam (II Cor. ii, 15, 16).* Vides quomodo singulare liliam illud, in quo bonorum omnium plenitudo olebat, tristem tamen videbatur quibusdam odorem spirare. Isti sunt qui ponunt dulce in amarum, et lucem in tenebras. Sed ille vere inter lilia pascitur, qui liliorum odore potitur. Lilia sunt, exempla castitatis, quæ non solum moderna et præsentia, sed et præterita et longe posita optime redolect. Lilia sunt etiam sacri sermones, in quibus æternæ vitæ olfacimus gaudia, et odorum attrahimus spiritum. Quam multis, fratres, estis hujusmodi vallati liliis! Etsi omnes Ecclesiæ filii, vos copiosius: quorum naribus singulis fere momentis nunc prophetarum, nunc apostolorum, nunc evangelistarum spirant casta eloquia, tanquam lilia, et verba et vita eorum grato fragrant odore. Quæ enim lilia suavius redolect, quæ poterunt illorum æquare fragrantiam? Qualem tibi refundit odorem Maria, qualem Joannes, qualem Petrus, qualem alii evangelici viri, qualem denique ipse Jesus, qui singulariter et in se redolect, et in reliquis omnibus solus ipse sentitur, quidquid suave fragrat in ipsis? Ejus verba novum mundo spargunt odorem, cum mysteria revelant Trinitatis, cum Redemptionis gratiam, cum copiam virtutum, cum gloriam Resurrectionis, cum æternæ vitæ statum exponunt. *Verba vitæ æternæ habes, Petrus ait; et, Ad quem ibimus? (Joan. vi, 69).* Et nos idem dicamus dulci ejus odore perfusi. In te, Jesu bone, Patris deitas olet, qui est in te. In te gratia Spiritus, qui unxit te: in te Matris virginitas, in te propriæ carnis integritas, in te nostri medela languoris. Omnia hæc nobis olent in te: et ad quem alium vel amore, vel memoria ibimus? Injuria est plane talium liliorum, si aliquis peregrinus odor se illis immisceat, qui suavitatem illorum contristet, animique afflatus naribus ipsum corrumpat, et convertat ad sæculum, et post cœni fetorem currere faciat. Injuria est, si tibi suavius fragrant vitia, quam virtutum lilia. Fastidiosus est vere, qui lacte et in liliis pasci non delectatur. Non est enim omne lac parvulorum. Nonne tibi quasi lac videtur omnis doctrina, omnis affectus pius animo illapsus dulciter? Quidquid facile et dulciter sugitur, lac videtur.

5. Tali lacte abundabant ubera sponsæ: et ideo dicuntur *sicut hinnuli*, quod sit in illis recens, et

quasi semper nova et renascens consolatio verbi, et doctrinae alacris copia. Ubrae hae vetustatis nil habent, ideo meliora sunt vino (*Cant. i, 1*), sed similia musto. Ubrae, inquit, tua botri (*Cant. vii, 7*), non habentia scilicet austeritatem vini, sed musti novam dulcedinem. Ubrae alia pascunt; ista inebriant. Bene ergo ubrae sicut hinnuli, quia nulla vetustate infracta. Magno sponsae pectoris ornamentum, si ubrae integra habeat; non laxa, non fractas mammas in hujus Aegypti saeculi. Ideo dixit: *Ubrae mea turris* (*Cant. viii, 10*). Inexpugnabilia ubrae hae, et lactis ubertate tumentia, quae in turris excreverunt modum. Bona ergo ubrae tam distenta, ubrae pietatis, ubrae gemina, eo quod pietas consolationem habeat vitae quae nunc est, et futurae. *Gaudete*, inquit, *gaudio magno, ut potemini a lacte, et satiemini ab uberibus consolationis ejus. Et cum avulsi fueritis a lacte, epulemini ab introitu gloriae ejus* (*Isai, lxxvi, 10, 11*). Videtis quo lactis usus adducat? *Ut epulemini*, inquit, *ab introitu gloriae*. An non tibi videntur ubrae sponsi epulari ab introitu gloriae, quae sicut hinnuli pascuntur in liliis, donec aspiret dies, et inclinentur umbrae? Quam dulciter suguntur ubrae quae sic pascuntur, ubrae de caelo plena, quia caelestibus refecta in liliis! Ipsa liliorum fragrantia pascit. Odor eorum cibi gratiam tenet. Odor enim quidam fructus est: *Ego*, inquit, *quasi vitis fructificavi suavitatem odoris* (*Eccli. xxiv, 23*). Vide quomodo Sapientia odorem suum in fructibus reputat. Spiritualis iste cibus est, nil habens corpulentiae, nec dente tactus, nec labore mansus, sed haustus spiritu, ipsis statim uberibus influens, et ubrae distendens. Unde etenim *fragrantia* dicuntur *unguentis optimis* (*Cant. i, 2*), nisi quod in ipsis de vicinis haustus liliis spiritus redolet, donec aspiret dies, et inclinentur umbrae?

6. Dulce quidem inter lilia exspectare auroram surgentem: et forte vicinus est dies istis liliis, et inter lilia ejus frequenter aura quaedam et vapor hauritur; et ipse sponsus in liliis pascitur, qui ipse et lilius est convallium, et lumen diei. Dulce est ergo compascendo cum ipso praestolari ipsum, praestolari inter lilia, donec diei lumen aspiret. **90** Tempus illud declarat, de quo dicitur: *Satiabor cum apparuerit gloria tua* (*Psal. xvi, 15*). Tunc verus et aeternus aspirabit dies, cum aenigmatum in quibus adhuc videmus, umbrae inclinabuntur. Plures hic umbrae sunt: umbra fallaciae, umbra refrigerii, umbra figurae. In prima serpens dormit; in secunda sponsa quiescit; in tertia sponsus delitescit. De prima dicitur: *In umbra dormit* (*Job, xl, 16*): de secunda, *In umbra ejus, quem desideraveram, sedi* (*Cant. ii, 3*), de tertia, *quia sapientia in mysterio absconditur* (*I Cor. ii, 7*). Omnes istae reclinabuntur umbrae cum aspiraverit dies, umbra fraudis, umbra fidei, umbra mysterii. Tunc erit umbra nulla, quia veritas nuda. Tunc ergo reclinabuntur, quae modo sunt exaltatae. Vultis nosse quam altae? *Operuit montes umbrae ejus* (*Psal. lxxix, 11*). Magnus mons Paulus: opertum

tamen hac umbra se dicit, tantum in speculo et aenigmate videns (*I Cor. xiii, 12*). Magnus mons, et tamen facile raptus in tertium caelum. Felix raptus, et multo felicior illo, quo mons ille evangelicus ad apostolorum imperium in mare mittitur. Raptus est, quia sapientia Dei immutavit sensum illius. Ideo raptus in tertium caelum, in caelum intelligentiae purae, unde umbrae et aenigmata procul ablegata sunt. Inferiores sunt umbrae, et reclinatae quodam modo ejus respectu, qui in caelum rapitur. Raptus in caelum est, raptus et in paradisum. Serenitatis locus est caelum, paradisus voluptatum. Pulchre in utrumque rapitur, eo quod semiplena sit contemplatio, quae alterutro caret. Denique in quodam paradiso deliciarum et voluptatum locata videtur, quae pascitur inter lilia, donec aspiret dies. Antequam aspiret dies, nox est. Sed nox ista nescio quid videtur habere diei: *Nox*, inquit, *illuminatio mea in deliciis meis* (*Psal. cxxxviii, 11*). Illuminationis etenim vicem tenent ex parte deliciae. Pulcherrimus contemplationis locus est, ubi simplex consideratio fidei caelestes et suave olentes aspergit affectus, et aeterni luminis gratiam spirat. Non sunt istae deliciae quas beatus Job commemorans de sapientia dicit, quia *non invenitur in terra suaviter viventium* (*Job, xxviii, 13*). Quaedam sapientiae portio est in istis deliciis. Quomodo non sapientiae portio est, ubi ipsa veritas nondum intellecta, sed jam credita dulciter sapit? Ipsae spirituales deliciae experientia sui satis edocent, et quantum expetendum sit quod de ipsis restat, et quantum respuendum quidquid illis obstat.

7. Tria hic observanda occurrunt: tempus, opus, et locus. Tempus, id est nox, tempus quietis et vacationis est. Opus refectionis est, quia pascuntur. Locus delectationis est, eo quod inter lilia. Jure distenta ad parvulos reportat ubrae, qui sic pascitur, qui in meditationibus pascitur fidei, liberrime, uberrime, voluptuose. Putas quod Salomon in omni gloria sua vestitus est sicut sponsa, quae inter lilia pascitur? Quomodo non gloriose vestita, vallata liliis? Nam, etsi umbra obscurat speciem, sentit tamen odorem, sentit vestimentorum fragrantiam: et in his sapientiae quasi famam odoratur, donec aspiret dies, et inclinentur umbrae; id est, donec aspiret dies, et sempiternus dies. Quamdiu dies et nox vices alternant, non videntur umbrae reclinatae ex toto, dum statum habent. Ubi ergo reclinatae sunt? Apud Patrem utique luminis, apud quem non est vicissitudinis obumbratio (*Jacob, i, 17*). Omnis vicissitudo obumbrationis instar habet, et dum alii aliud succedit, quodammodo abscondit et obumbrat quod praecedit. Hoc ergo est quod dicit, *donec aspiret dies, et inclinentur umbrae*; id est donec aspiret dies, et plenus sempiternus meridies, qui umbras omnes annihilat. *Qui pascuntur*, inquit, *in liliis donec aspiret dies, et inclinentur umbrae*; hoc est, qui sapientiae oblectantur et pascuntur odore, donec ipse lucis aeternae candor illucescat. Utrumque commendatur in liliis, candor, et odor. Et odor quidem quid aliud

nisi gratia fidei; et candor, nisi gloria speciei? In nocte odor sentitur, sed candor non cernitur, donec aspiret dies; quia candor ipse est dies, non habens ullam partem umbrarum. Ille cum aspiraverit dies, jam non erunt ubrae necessaria. Omnes enim erunt docibiles ipsius diei. Interim ergo sponsae ubrae sunt sicut duo hinnuli qui pascuntur in liliis, donec aspiret dies de die, Christus Jesus.

91 SERMO XXVIII.

Vadam ad montem myrrhae, et ad collem thuris (*Cant. iv, 6*).

1. *Ubrae*, inquit, *tua sicut hinnuli caprae gemelli*. Videtis quanta gratia sponsae; parvula est et quasi juvencula, et ubrae habet. Quid enim nisi juvenulam notat dum hinnulis comparat? Ergo et mater est, et parvula est, alios pascens, et pasci indigens. Et si quis sit Paulo similis, nondum tamen evacuavit quae sunt parvuli, in carne commorans. Et si aliis abundat, nondum tamen se arbitratu comprehendisse. In speculo videt, in aenigmate videt: ideo sicut parvulus, sicut hinnulus in umbra pascitur, donec aspiret dies. In umbra, sed inter lilia pascitur. Infelix plane qui quidem inter lilia positus, inter lilia sanctae congregationis, ubi variae undique virtutes redolent, nihil tamen suave, nihil liliorum simile novit odorari. Bonus plane et sponsae privilegio gaudens, cui ipsa intrinsecus virtutum nascuntur lilia, qui inter lilia pascitur, inter lilia reficitur, lilia esurit. Beati enim qui esuriunt et sitiunt lilia justitiae, lilia castitatis, omnium lilia gratiarum. Si esurire beatum, multo magis inter lilia pasci. Et ipsa virtutum esuries pascit, et delectat aviditas. Odor cibatur, sed nondum satiatur. *Satiabor cum apparuerit gloria tua* (*Psal. xvi, 15*). Denique ipsarum virtutum, ut sic dicam, gloria latet adhuc. Totum quod inde hauris in odore est. Occultatur forma, sed famam audimus. Tenuis quidem in fama, in fumo, in odore cibus; dulcis, sed tenuis. Et nos jam saturati sumus, jam divites facti, solo virtutum odore contenti. Nescio tamen si vel odorem haurimus, quos perfectionis non trahit aviditas. Suavis quidem liliorum odor, sed cumulata in specie gratia. Suavis qui dem liliorum odor, sed suavitas tenuis, si odor tantum. Denique *qui pascuntur*, inquit, *in liliis*; id est inter lilia, non in ipsis liliis; sentientes viciniam, non fruentes substantia. Exiguus virtutum usus exprimitur in odore, non copiosa, non solida et quasi corpulenta relectio. Non enim omnimodis reficitur qui pascitur: ideo non dicit: *Qui reficiuntur*; sed, *qui pascuntur in liliis donec aspiret dies*. Deliciosa tamen exspectatio lucis inter lilia. Et vide qualibus sponsa pascatur in liliis. In liliis non caducis, in liliis non marcescentibus, in liliis denique quadam incorruptibilitate myrrhatis. Nam myrrha incorruptionem demonstrat.

2. Jure post lilia de myrrha subtexitur, ut sponsae lilia quadam incorruptionis perpetuitate commendet. *Vadam*, inquit, *mihi ad montem myrrhae*. Quid est, bone Jesu, quod sponsa tua, dilecta tua, alibi ex-

spectat, tu alio vadis? Illa pascitur et exspectat in liliis, et tu vadis ad montem myrrhae? Quare non magis ad lilia vadis, ubi sponsa moratur donec aspiret dies? An forte lilia hae non sunt aliena, nec longe posita a monte myrrhae, sed magis oriuntur in illo? Ita quidem est: nusquam laetius nascuntur lilia, quam in monte myrrhae, nusquam magis illaesa servantur. In monte myrrhae nec corruptioni, nec corruptibilitati locus ullus relinquitur. Ib. in monte myrrhae, ubi carnis universi mortificantur affectus, ubi lilia castimoniae, lilia gratiarum et pure nascuntur, et perpetuo florent. Ergo et in liliis, et in monte myrrhae sponsam satis delicate locatam advertis. Nam alterum tibi sermo praesens expressit, alterum tu ipse potes per interpretationem exprimere. Quoniam enim modo alio iturum se diceret, quam ubi dilectam esse cognovit? Sicut enim illa avide exspectat, sic ille ardentem properat. *Vadam*, inquit, *mihi*. Quid ergo? sponsae non vadit? an ideo sibi ipsi vadit quod ad illam vadit? *Vadam* ergo, inquit *mihi*. Mihi vadam, non soli illi vadam. Non illa sola de meo capit adventu laetitiam, sed et mihi nihilominus alacritatem refundit. Mihi dulce, mihi jucundum est quod ad illam vado. Jam vadam mihi. Mihi sic ire proficit, me delectabiliter afficit, ideo vadam mihi. Jam mihi de monte myrrhae suavis aspirat fragrantia, ideo vadam odore illectus. Vadam mihi, quia deliciae meae cum sponsa morari. Itaque, Jesu bone, de sponsae colloquio oblectamenta tibi captas, ideo tibi vadis nec velut fastidiosus amator declinas cum excluderis, sed stas ad ostium? Stas et pulsas, et quamdam repulsae passus injuriam, stas **92** tamen et pulsas, tantum ut aperiatur. Asperge, Sponsa, asperge cubile tuum myrrha et aloë. Christus in odore currit unguentorum tuorum. Asperge cubile tuum myrrha, quam Paulus commemorat: *Mortui*, inquit, *estis, et vita vestra absconsa est cum Christo* (*Coloss. iii, 3*). Tali myrrha asperge, irriga, perfunde cubile tuum, vel potius esto mons myrrhae. Uberior enim gratia, ubi myrrha nascitur, quam ubi respergitur. In hoc monte colloca cubile tibi, imo dilecto, in quadam myrrhae copia, ubi hae species aromatica magis oritur quam advehitur.

3. In multis Scripturae locis usus myrrhae ad mysteria sumitur. Cum myrrha Magi ad Christum veniunt (*Matth. ii, 11*). *Venit et Nicodemus ferens mixturam myrrhae, quasi libras centum* (*Joan. xix, 39*). Magna hic copia: sed quid ad collationem montis? *Ferens*, inquit, id est secum ferens, non ex se proferens: portans, non patiens. Bona utraque, et quae offertur, et quae oritur, sed ista potior. Denique illa ad Christum advehitur, ad hanc ipse vadit. Vadit enim sibi ad montem myrrhae. Bene mons myrrhae, qui mortem Christi circumfert in se ipso, non in parte; nec quasi respersam, sed uberem, et continuam, et eminentem: nec ad horam et quasi veterascentem, sed magis renascentem. Bene mons myrrhae, qui Christi in se mortificationem et incorruptibilitatem quamdam, et resurrectionis futurae